

ISSN 2226-0099

Міністерство аграрної політики
та продовольства України
державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»

Таврійський науковий вісник

Випуск 82

Херсон – 2012

*Рекомендовано до друку вченою радою
Херсонського державного аграрного університету
(протокол № 4 від 19.12.2013 року)*

Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 82 - Херсон: Гринь Д.С., 2012. - 420 с.

Видається за рішенням Науково-координаційної ради Херсонської області Південно-го наукового центру Національної академії аграрних наук України, вченої ради Херсонського державного аграрного університету та Президії Української академії аграрних наук з 1996 року. Зареєстрований у ВАК України в 1997 році “Сільськогосподарські науки”, пере-реєстрацію пройшов у червні 1999 року (Постанова президії ВАК № 1-05/7), у лютому 2000 року (№ 2-02/2) додатково “Економіка в сільському господарстві”, у червні 2007 року (№ 1-05/6) додатково “Іхтіологія” та у квітні 2010 року “Сільськогосподарські науки” (№ 1-05/3). Свідцтво про державну реєстрацію КВ № 13534-2508 ПР від 10.12.2007 року.

Редакційна колегія:

1. Базалій В.В.	- д.с.-г.н., професор, головний редактор;		
2. Морозов В.В.	- к.с.-г.н., професор, заст. головного редактора;		
3. Федорчук М.І.	- д.с.-г.н., професор, заст. головного редактора;		
4. Подаков Є.С.	- к.е.н., доцент, відповідальний редактор;		
5. Ушкаренко В.О.	- д.с.-г.н., професор, академік НААНУ;		
6. Євтушенко М.Ю.	- д.б.н., професор, чл.-кор. НААНУ;		
7. Лавриненко Ю.О.	- д.с.-г.н., професор, чл.-кор. НААНУ;		
8. Пелих В.Г.	- д.с.-г.н., професор, чл.-кор. НААНУ;		
9. Андрусенко І.І.	- д.с.-г.н., професор;		
10. Арсан О.М.	- д.б.н., професор;	23. Наконечний І.В.	- д.б.н., професор;
11. Благодатний В.І.	- д.е.н., професор;	24. Нежлукченко Т.І.	- д.с.-г.н., професор;
12. Бойко М.Ф.	- д.б.н., професор;	25. Орлюк А.П.	- д.б.н., професор;
13. Вовченко Б.О.	- д.с.-г.н., професор;	26. Пилипенко Ю.В.	- д.с.-г.н., професор;
14. Гамаюнова В.В.	- д.с.-г.н., професор;	27. Салатенко В.Н.	- д.с.-г.н., професор;
15. Грановська Л.М.	- д.е.н., професор;	28. Соловійов І.О.	- д.е.н., професор;
16. Дебров В.В.	- д.с.-г.н., професор;	29. Танклевська Н.С.	- д.е.н., професор;
17. Кудряшов В.П.	- д.е.н., професор;	30. Філіп'єв І.Д.	- д.с.-г.н., професор;
18. Лимар А.О.	- д.с.-г.н., професор;	31. Ходосовцев О.С.	- д.б.н., професор;
19. Мармуль Л.О.	- д.е.н., професор;	32. Шерман І.М.	- д.с.-г.н., професор;
20. Міхеєв Є.К.	- д.с.-г.н., професор;	33. Лазер П.Н.	- к.с.-г.н., професор.
21. Морозов О.В.	- д.с.-г.н., професор;		
22. Мохненко А.С.	- д.е.н., професор;		

- СССР. Постановление): [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.lawmix.ru/docs_cccp/4766
4. Організація управління аграрною економікою : монографія / [М. Ф. Кропивко, В. П. Немчук, В. В. Россоха та ін.]; за ред. М. Ф. Кропивка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 420 с.
 5. Осовська Г. В. Економічний словник / Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. – К. : Кондор, 2007. – 358 с.
 6. Управління комплексним розвитком агропромислового виробництва і сільських територій / [Саблук П. Т., Кропивко М. Ф., Булавка О. Г. та ін.]; за ред. П. Т. Саблука, М. Ф. Кропивка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 454 с.
 7. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : [підручник – 2-ге вид., перероб. і допов.] / Шершньова З.Є. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

УДК: 631.115.11: 338.43

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ

Мохненко А.С. – д.е.н., професор, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Процеси інвестиційного забезпечення сільського господарства в умовах ринкової економіки набувають усе більшого значення. Саме вони є основою залучення коштів і створення виробничого потенціалу аграрного сектора економіки. Нагальним завданням постає створення умов активізації інвестиційної діяльності в сільському господарстві та, зокрема, у фермерських господарствах, розширення та збільшення вкладень в аграрну економіку і на цій основі підвищення ефективності господарювання, збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, покращення соціально-економічної ситуації на селі.

Стан вивчення проблеми. В останні роки хоча і стало можливим на законних підставах інвестувати іноземний капітал у нашу економіку, але сучасний інвестиційний клімат в Україні західними інвестиційними інститутами оцінюється менш сприятливим порівняно зі східноєвропейськими державами. Україна по надійності інвестування займає приблизно 100-у позицію.

Не можна недооцінювати підприємцям і те, що інвестиційна сфера нинішньої України характеризується впливом на неї багатьох негативних факторів.

Завдання і методика досліджень. Завданнями статті є дослідження інвестиційного забезпечення ефективного функціонування сільського господарства регіону та, зокрема, фермерських господарств. Методологічною основою досліджень є діалектичний метод пізнання і системний підхід до вивчення економічних процесів.

Результати досліджень. Масштабне і тривале здійснення інвестицій в основний капітал окремих галузей, сфер і видів діяльності змінює існуючу в сільському господарстві структурність. Для прискорення інвестиційних процесів і підвищення інноваційної сприйнятливості сільського господарства

необхідний ефективний механізм інвестиційного забезпечення, що представляє собою сукупність взаємопов'язаних форм, методів і важелів, що сприяють задоволенню потреби в інвестиційних ресурсах. Змістовно даний механізм складається з таких елементів: нормативно-правове, інституціональне, організаційно-економічне, фінансове й інформаційне забезпечення ефективного інвестування.

Нормативно-правове забезпечення є першочерговим у створенні умов для успішного проведення інвестиційної діяльності, оскільки визначає правила взаємодії економічних суб'єктів із приводу руху інвестиційних ресурсів. Організаційно-економічне забезпечення передбачає формування багаторівневої системи управління інвестиційною діяльністю з реалізацією функцій планування, координації, мотивації і контролю. Інституціональне забезпечення пов'язане з формуванням і розвитком інститутів, що відбивають економічні інтереси виробників, мотивованих для участі в інвестиційному процесі. Фінансове забезпечення полягає у визначенні потреби галузі, підприємств, господарств в інвестиціях, встановленні потенційних джерел фінансування і їх залученні в інвестиційний процес. Пожвавлення і підвищення результативності інвестиційної діяльності багато в чому визначається інформаційним забезпеченням, що пов'язано зі створенням єдиного інвестиційного банку даних, що дозволяє акумулювати інформацію про стан, тенденції і проблеми інвестиційного процесу.

Механізм інвестиційного забезпечення вимагає визначення потреби фермерських господарств (об'єднань господарств) в інвестиціях. У запропонованій методиці необхідний розмір інвестицій визначається, виходячи з прогнозованого обсягу виробництва й оптимального параметра капіталоемності галузі.

Орієнтирами у визначенні обсягів виробництва можуть бути як норми споживання продуктів харчування, так і цільові індикатори стратегічних програм розвитку сільського господарства.

У таблиці 1 представлена потреба регіонального аграрного сектора в інвестиціях на 2011-2015 роки. В основі інвестиційної стратегії лежить комплексний еволюційний розвиток. За зазначений період необхідно вкласти в сільське господарство області 28,6 млрд. грн., що дозволить забезпечити розширене відтворення. При цьому, потреба в інвестиціях пов'язана з майбутньою галузевою структурою аграрної системи. Основний інвестиційний потік повинен бути переспрямований у тваринництво. Щорічний темп приросту інвестиційних ресурсів у цю галузь складе 13,6%.

Дуже складним залишається питання реального фінансування інвестиційного процесу. У вирішенні питання інвестиційного забезпечення структурних перетворень представляється доцільним формування спеціалізованого інституту – Агентства інвестицій і аграрного розвитку, основною метою діяльності якого є залучення інвестицій у сільське господарство.

Найбільш прийнятною організаційно-правовою формою Агентства є некомерційне партнерство, оскільки, засноване на членстві, воно сприяє залученню додаткових ресурсів і формуванню власного бюджету, що направляється на надання допомоги її членам – фермерським господарствам у

здійсненні інвестиційної діяльності. У той же час, Агентство має можливість надання платних послуг у форматі цілей організації. Економічна підтримка некомерційного партнерства органами державної влади і місцевого самоврядування може здійснюватися у формі розміщення замовлення на надання послуг для державних потреб по організації інвестиційного процесу і залученню інвестицій у сільське господарство, оформлюваного державним контрактом.

Таблиця 1 - Потреба в інвестиціях для здійснення структурних перетворень у сільському господарстві Херсонської області

Показник	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Інвестиції в основний капітал за рахунок усіх джерел фінансування, млн. грн.	38,73	48,31	56,82	66,02	75,98
в тому числі:					
- рослинництво	17,43	20,77	22,96	25,01	26,89
- тваринництво	21,30	27,54	33,86	41,01	49,09
Індекс фізичного обсягу інвестицій в основний капітал сільського господарства, % до попереднього року (у порівнянній оцінці)	110,1	116,5	109,3	107,6	107,0
Вартість валової продукції - всього, млн. грн.	704,21	790,68	880,86	980,10	1085,11
в тому числі:					
- рослинництво	352,81	373,99	387,58	400,86	423,19
- тваринництво	351,40	416,68	493,28	579,24	661,92
Індекс виробництва продукції сільського господарства, % до попереднього року (у порівнянній оцінці)	105,1	105,5	105,0	104,8	104,5
Інвестиційні ресурси на 1 грн. валової продукції сільського господарства, грн.	0,0550	0,0611	0,0645	0,0674	0,0700
Розмір інвестицій, що забезпечує структурні перетворення, млн. грн.	98,6	482,3	299,5	284,2	282,1

При цьому, діяльність Агентства буде будуватися з урахуванням економічних інтересів усіх основних суб'єктів інвестиційного процесу і передбачати виконання широкого спектра функцій (рис. 1).

Створення і функціонування Агентства інвестицій і аграрного розвитку стане важливим напрямом у прискоренні структурних перетворень і буде сприяти економічному розвитку і росту сільського господарства.

Функції НП «Агентство інвестицій і аграрного розвитку»	Інвестиційне планування і прогнозування	<ul style="list-style-type: none"> - участь у підготовці відомчих програм і інвестиційних стратегій на рівні регіону, міста; - розробка інвестиційних проектів для сільгосптоваровиробників; - розробка проектів в сфері приватно-державного партнерства
	Інвестиційний консалтинг	<ul style="list-style-type: none"> - консультаційна підтримка реалізації нововведень; - оптимізація структури джерел інвестиційних ресурсів; - підбір форм і методів фінансування інвестицій; - організація навчання і підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері інвестиційної діяльності
	Інвестиційні комунікації	<ul style="list-style-type: none"> - формування бази даних інвестиційних проектів; - підготовка аналітичних і інформаційних матеріалів про організацію інвестиційного процесу у галузі; - організація контактів бізнесу і влади - підготовка і проведення форумів, семінарів, конференцій і виставок, організація переговорів
	Інвестиційний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> - проведення аналізу інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, виявлення впливу інвестиційних процесів на стан аграрної економіки, підготовка пропозицій по створенню сприятливих умов для здійснення інвестиційної діяльності і розвитку аграрного підприємництва; - проведення аналізу фінансового ринку і підготовка пропозицій по залученню позабюджетних інвестицій у сільське господарство; - проведення експертизи інвестиційних проектів
	Координація інвестиційної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення організаційного, інформаційного, юридичного супроводження проекту; - залучення вітчизняних та іноземних інвестицій; - забезпечення гарантій інвесторам; - підбір учасників для реалізації проектів

Рисунок 1. Основні функції НП "Агентство інвестицій й аграрного розвитку"

Висновки та пропозиції. В умовах скорочення державних інвестицій з державного бюджету, при величезних інвестиційних потребах особливого значення набуває цілеспрямований вихід активних представників малого бізнесу на закордонних і вітчизняних інвесторів. При цьому, форми і методи фінансування інвестиційних проектів для них можуть бути різні.

У цьому зв'язку розроблені схема учасників інвестиційної діяльності і технологія інвестування покликані допомогти підприємцям вирішити конкретні задачі по залученню засобів і участі в процесі створення чи поповнення запасу

капіталу за рахунок іноземних і вітчизняних інвестицій. Збільшення високоефективних інвестицій в окремі галузі української економіки є найважливішою передумовою економічного підйому країни і її регіонів.

У вирішенні питання інвестиційного забезпечення структурних перетворень представляється доцільним формування спеціалізованого інституту – Агентства інвестицій і аграрного розвитку, основною метою діяльності якого є залучення інвестицій у сільське господарство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Амосов О. Ю. Фермерство як форма, підприємництва в аграрній сфері / О.Ю. Амосов // АгроСвіт. – 2008. – № 8. – С. 4-6.
2. Колокольчикова І.В. Сучасний стан розвитку фермерських господарств // Держава та регіони (серія: економіка та підприємництво). – 2002. – №3. – С. 71-74.
3. Макаренко П.М. Інноваційне забезпечення конкурентоспроможності інтегрованих структур АПК / П.М. Макаренко, Н.К. Васильєва // Вісник Полтавської державної аграрної академії / ПДАА. – Полтава, 2005. - Вип. 3. – С. 134-137.
4. Селянське (фермерське) господарство // Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб. / Варналій З.С. – К.: «Знання-Прес», 2002. – С. 95 - 106.
5. Топіха І.Н. Економіка аграрних підприємств: курс лекцій / І.Н. Топіха; Миколаївський державний аграрний університет. – Миколаїв: Видавничий відділ МДАУ, 2005. – 320 с.

УДК: 330.15:339.9

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Мухіна І.А. – к.е.н., доцент,

Смолієнко Н.Д. – к.с.-г.н., доцент

Хорунжий І.В. – к.с.-г.н., доцент Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Поняття «глобалізація» виникло в сучасній економічній теорії з середини ХХ сторіччя, як відгук на розвиток системи комунікацій, науково-технічного прогресу та капіталізації економіки. Основною характеристикою глобалізації є формування єдиного світового ринку без національних бар'єрів і створення юридичних умов для економічної діяльності всіх країн-учасниць.

У своїй праці «Глобалізація і глобалістика: історія, теорія, практика, персоналії» український учений-економіст В.Власов наводить слова німецького філософа К.Лаперса: «Создав возможность немыслимой прежде скорости сообщения, техника привела к глобальному единению. Началась история единого человечества: единой стала его судьба» [1]. Така точка зору і зараз притаманна більшості дослідників. Глобалізація, для них, значною мірою пов'язана з роз-

Моїсеєнко В.О. Проблеми та перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Херсонщині.....	175
Оліфіренко В.В., Козичар М.В., Воліченко Ю.М. Якісна і кількісна характеристика гельмінтофауни промислових видів риб Дніпровсько-Бузької естуарної екосистеми	181
Пилипенко Ю.В., Скок С.В. Зонування території м. Херсона за показниками забруднення повітря від автотранспорту	185
Рябков С.В., Павелківська О.Є., Усата Л.Г., Павелківський О.В. Зміни фізичних показників ґрунту під впливом краплинного зрошення виноградників.....	191
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	197
Богатирьов К.О. Зарубіжний досвід регулювання проблем зайнятості	197
Боліла С.Ю. Розробка стратегії розвитку підприємства хлібопекарської галузі	204
Гаврилюк В.Т. Доцільність використання методу ієрархічного аналізу для процесу прийняття рішень по впровадженню інновацій на підприємствах ..	213
Галицький О.М. Стратегічне управління конкурентоспроможністю АПК на основі кластерного механізму	218
Герасименко Н.В. Причини та наслідки ухилення від сплати податків	224
Громов О.А. Вплив рівня інновацій на конкурентоспроможність розвитку аграрного підприємництва.....	229
Гузь А.І. Формування виробничого потенціалу агропромислового комплексу в системі ринкових відносин	233
Ковальов В.В., Байша К.М. Вплив факторів конкурентоспроможності на економічне зростання	238
Лебедева В.В. Формування сучасної архітектури інноваційного забезпечення аграрної сфери України	243
Лисюк В.М., Шарапа І.В., Макаренко С.М., Олійник Н.М. Обґрунтування оптимальної моделі прогнозування соціально-економічного розвитку регіону	249
Лобода О.М., Кавун Г.М. Актуальні проблеми ідентифікації структури управління підприємством.....	254
Мельникова К.В. Еволюція поняття «господарський ризик»	259
Морозов Р.В. Методологічні підходи до формування системи стратегічного управління розвитком галузі рисівництва	265
Мохненко А.С. Інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства регіону.....	273
Мухіна І.А., Смолієнко Н.Д., Хорунжий І.В. Екологічні та психологічні чинники глобалізації економіки	277
Петлюченко В.В. Теоретичні основи конкурентоспроможності продукції кооперативних підприємств.....	284
Подаков Є.С. Сучасні проблеми та пріоритети державного стимулювання інноваційної діяльності в аграрній сфері України.....	288
Пристемський О.С. Методика та механізми забезпечення економічної безпеки виробничих систем.....	295

Таврійський науковий вісник

Випуск 82

Підписано до друку 25. 12. 2012 р.

Формат 70x100 1/16. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк. 34,14. Наклад 100 прим.

Видавець Грінь Д.С.,
73033, м. Херсон, а/с № 15
e-mail: dimg@meta.ua
Свід. сер. ДК № 4094 від 17.06.2011